

17	Invalid compiler directive
18	Too many files
19	Undefined type in pointer def
20	Variable identifier expected
21	Error in type
22	Structure too large
23	Set base type out of range
24	File components may not be files or objects
25	Invalid string length

TASKS

1. Tell about the functions of the main reserved words.
2. Enumerate the types of operators. Name the arithmetic operators.
3. What error messages do you come across in your work more frequently? Explain their meaning.

Отже, термінологія пронизує весь курс технічної англійської мови, зокрема для інформатиків, і завдання викладача – знайти такі форми і методи її подачі і опрацювання, які б зробили цей процес бажаним і цікавим для студента. Перш за все – це використання сучасних інформаційних технологій, коли спеціальна лексика вивчається студентами безпосередньо за комп'ютерами, у процесі програмування, виконання конкретних завдань, активно вживаючи необхідні терміни.

Перспективи навчання термінологічної лексики, що стосується високих технологій, не мають меж, як і самі новітні технології. Постійний розвиток техніки, написання різних мов програмування вимагає постійного вивчення і удосконалення знань професійної термінології.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Борковский А.Б. Англо-русский словарь по программированию и информатике (с толкованиями). – М.: Московская международная школа переводчиков, 1992. – 335 с.
2. Лемешко Е., Лемешко Н. Англо-русский словарь новейшей компьютерной терминологии. – М.: КомпьютерПресс, 1998. – 224 с.
3. Марченко А.И., Марченко Л.А. Программирование в среде Borland Pascal 7.0. – К.: ЮНИОР, 1997. – 496 с.

УДК 37. 036

Л.В. Кравченко

ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА ЯК УМОВА ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Зростаюче усвідомлення світовою громадськістю заострення суперечності між підвищенням рівня поліетнічності соціального середовища, в якому живе і працює людина, та її невідповідністю до змінних умов життя висунуло на перший план стратегічних напрямів розвитку освіти полікультурну освіту і виховання підростаючих поколінь. Звідси актуальність зазначеної проблеми обумовлюється важливістю полікультурної освіти для розвитку творчої особистості.

Ідея культурного й етнонаціонального багатоманіття світу в процесі демократизації, реформування освіти в Україні має впроваджуватися на засадах полікультурності. З одного боку – це один із важливих шляхів досягнення дійсно правової етнічної рівності в Україні, з другого – це можливість виховати громадян із широким культурним світоглядом, із навиками міжетнічної толерантності, культури міжетнічного спілкування, засвоєними цінностями розуміння і сприйняття світу як єдиного цілісного організму, надзвичайно багатого і складного у своєму культурному різноманітті.

Необхідність дотримання принципів полікультурності в освіті ґрунтується на загальній етнополітичній концепції Української держави як такої, що є унітарною з поліетнічним складом населення. Україна є поліетнічною країною.

Наша доба стрімкого науково-технічного розвитку продемонструвала полікультурність у концентрованому вигляді: збільшилась кількість культур, з якими українці вступають у взаємодію, зросла інтенсивність подібних контактів та їхня глибина.

У рамках педагогічної науки дослідження проблеми полікультурної освіти були започатковані в США в другій половині ХХ століття в працях Р. Хенві та Дж. Бенкса, що було пов'язано з прагненням реалізувати рівне право громадян на здобуття освіти з урахуванням етнічних інтересів.

У західних країнах помітно активізувалася дослідницька діяльність у цій галузі в 80–90-і роки. Певний вклад у неї внесли Дж. Бенкс, С. Бенкс, Д. Голлнік, Р. Гарсія, К. Ірвін, В. Міттер, Т. Рюлькер, Д. Хоуп та інші.

Радянська школа набула великого досвіду інтернаціонального виховання, але її особливістю була одностороння політична спрямованість. Тільки в 90-і роки помітно активізувалися дослідження народної педагогіки, вивчення традицій, культури, етики народів (С. Айвазова, Л. Бондаренко, Г. Волков, Л. Дробіжева, І. Кон, М. Кузьмін, Д. Лихачьов, К. Мартиненко, В. Тишков, В. Шаповалов та ін.), міжнаціонального спілкування (Г. Гасанов, В. Крисько та ін.).

Однак різні аспекти полікультурної освіти ще слабо вивчені як у світовій, так і в українській педагогічній науці, що зумовлено комплексністю та динамічністю досліджуваних процесів.

Складність проблем культури визначає різноманітність підходів у працях філософів (М. Данилевський, О. Шпенглер, А. Тойнбі, М. Бердяєв, Л. Гумільов, Б. Малиновський, А. Вебер та ін.), які розкривають проблеми сутності культури й полікультурного середовища в цілому, їхній вплив на розвиток цивілізації.

Соціологи (І. Хейзинг, Г. Гессе, У. Ростой, О. Радугін, К. Радугін, Е. Геллнер, Б. Єрасов та ін.) розглядають полікультурність як соціальний інститут, який надає суспільству системні якості, а також як джерело передачі інформації.

В історичних дослідженнях (С. Соловійов, В. Ключевський, А. Тойнбі, К. Ясперс, І. Греков, Б. Рибаків, М. Альпірєвич та ін.) підкреслюється тенденція становлення єдиного соціокультурного простору в часі.

Психологи (К. Оберг, Т. Стефаненко, С. Бокнер, Р. Берон, Д. Річардсон, Ж. Гофруа та ін.) аналізують проблеми міжкультурної адаптації й етнічні фактори агресії.

Культурологічні праці (А. Арнольдів, Ю. Бромлей, С. Урутюнов, В. Межуєв, М. Бахтін та ін.) розкривають поняття культури, її роль у формуванні людини, характеризують процес зближення культур у часі та просторі.

У російській педагогічній науці та практиці вивчення проблем полікультуралізму на сьогоднішній день здійснюється в наступних напрямках: теоретично-методологічні основи полікультурної освіти (В. Макаєв, З. Малькова, Л. Супрунова); проблема навчання мовам в умовах двомовності (М. Апажев, Д. Ашинов, Ю. Кімов та ін.); полікультурна освіта та підготовка вчителів (С. Узденова, С. Ванієва та ін.); проблема глобальної освіти (Я. Колкер, О. Устинова, І. Шеїна); реалізація полікультурної освіти в школі (В. Бауєр, С. Гайдарова, І. Павлов та ін.); проблеми міжнаціонального спілкування (З. Гасанов, І. Мар'єнко, С. Мягченков та ін.).

Об'єктом даного дослідження є полікультурна освіта. Мета роботи полягає у визначенні й обґрунтуванні полікультурної освіти як умови виховання студентської молоді в сучасному поліетнічному світі. Відповідно до мети, завданнями статті є узагальнення теоретично-методичних засад полікультурної освіти; виявлення механізмів впливу сучасної полікультурної освіти на естетичне світосприйняття студентів.

Узагальнюючи результати, отримані різними дослідниками при аналізі особливостей розвитку і функціонування сучасного суспільства, можна виділити такі фактори актуалізації полікультурної освіти:

- значне збільшення суб'єктів міжнародних відносин, що сприяє росту кількості учасників міжкультурного діалогу як на міжнародному, так і на регіональному рівнях;
- вплив світової економічної системи, яка знаходячись у постійній динаміці, посилює тенденції до глобалізму. Цьому насамперед сприяють транснаціональні корпорації, які долають межі національного суверенітету в економіці, включаючи індивіда в діяльність у полікультурному середовищі;
- інтенсифікація міграційних процесів;
- зростання темпів науково-технічного прогресу у сфері комунікацій, що, з одного боку, надає людині широкі можливості для міжкультурних контактів, а з другого – притягує небезпеку знищення соціокультурної ідентичності індивіда;
- усвідомлення необхідності подолання глобальних проблем, що потребує співробітництва і міжкультурного діалогу держав і народів;
- “етнічний ренесанс” – прагнення окремих особистостей і цілих народів усвідомити свою етнічну ідентичність і затвердити її в багатокультурному світі.

Взагалі, полікультурне виховання включає облік культурних і виховних інтересів різних національних і етнічних меншинств і передбачає:

1. адаптацію людини до різних цінностей у ситуації існування безлічі різнорідних культур; взаємодія між людьми з різними традиціями;
2. орієнтацію на діалог культур;
3. відмова від культурно-освітньої монополії у ставленні до інших націй і народів.

Полікультурна освіта складає інтегративну частину загальної освіти та зорієнтована на виховання індивіда, який зберігає свою соціально-культурну ідентичність, який прагне до розуміння інших культур, який поважає інші культурно-етнічні спільності, який уміє жити в мирі та злагоді з представниками різних національностей, рас, вірувань, який готовий до активної творчої діяльності в динамічному полікультурному і багатонаціональному середовищі.

Зміст полікультурної освіти зорієнтований на створення умов для соціально-культурної ідентифікації особистості, яка визначає її статус під час участі в міжкультурному діалозі і забезпечує її первинним досвідом вивчення культури, на формування уявлень про культурно-етнічну різноманітність світу як у просторі, так і в часі; на виховання терпимості та поваги права кожного народу зберігати свою культурну самобутність; на оснащення студента поняттєвим апаратом, який забезпечує можливість найбільш повного опису полікультурного середовища; на навчання студентів технологіям реконструкції цінностей культурних спільностей, які беруть участь у діалозі, що є першим кроком до розуміння мотивів, настанов і упереджень учасників діалогу культур; на розвиток у студентів здібностей до критичного засвоєння полікультурної реальності. У процесі планування змісту полікультурної освіти необхідно брати до уваги соціокультурну специфіку середовища, в якому знаходяться студенти, та їхні індивідуальні особливості.

Побудова змісту полікультурної освіти ґрунтується на загальнодидактичній теорії чотирьохкомпонентного складу загальної освіти (В.Краєвський, І.Лернер, М.Скаткін). Виходячи з цієї теорії будується чотирьохкомпонентна структура змісту полікультурної освіти:

- розвиток соціокультурної ідентифікації студента як умова розуміння та входження в полікультурне середовище;
- оволодіння основними поняттями, які визначають різноманітність світу;
- виховання емоційно позитивного ставлення до різноманітності культур;
- формування умінь, які складають світову культуру поведінки.

Специфіка методів полікультурної освіти визначається діалогічним характером функціонування і розвитку культури, рівнем етнокультурної ідентифікації студента, рівнем

знань про полікультурне середовище, їхньою емоційною культурою та культурою поведінки, що потребують використання активних методів: діалог, бесіда, дискусія, моделювання, проектування, реконструкція, рольові ігри, рефлексивні методи.

Ефективність системи полікультурної освіти залежить від її цілісності, цілеспрямованості; активізації особистості студента як суб'єкта виховання й навчання.

Зниженню соціальної напруженості в суспільстві сприяє полікультурна освіта. Вона формує індивіда, який готовий до міжкультурного діалогу, розширює можливості засвоєння полікультурного простору і створює умови для розвитку особистості.

Суттєву роль у полікультурній освіті, яка готує молодих людей до життя, відіграє вивчення загальнолюдських цінностей і світової культури. Полікультурна освіта надає можливість глибше вивчити й усвідомити різноманітність народів. Культурні відмінності, які визначають приналежність людини до тієї чи іншої групи, є найбільш очевидним проявом різних цінностей і точок зору. Ці відмінності відображені в смаках людей, їхніх уподобаннях та стосунках, стилі життя та поглядах на світ і є продуктом еволюції кожного народу та його пристосування до свого середовища й умов життя з метою задовольнити потреби, спільні для всіх груп, для всіх народів.

Студентам полікультурна освіта допоможе побачити в цій різноманітності загальне. Кожний народ створює матеріальну культуру: будинки, їжу, одяг, знаряддя праці та ін., відповідно до своїх потреб і умов життя, у кожного народу існують національні види мистецтва та праці, власна мова й інші засоби спілкування, власна організація суспільства й система суспільного контролю. У кожного народу є формальна та неформальна система освіти та передачі наступним поколінням національних цінностей, традицій, а також ритуалів, які виражають погляди та вірування цього народу, свої структури й установи, які здійснюють певні економічні функції.

Естетичне виховання – важлива умова і шлях досконалого та гармонійного розвитку людських засад у кожній людині. Для естетичного виховання істотним є отримання інформації та спостереження за життям в різних країнах, за їхньою культурою, збагачення особистих вражень від реальної дійсності. Метою художньо-естетичного виховання є засвоєння цінностей, формування в студентів ціннісного ставлення до світу, здатності сприймати та примножувати художні цінності. Потрібно залучати студентів до цінностей українського та зарубіжного мистецтва, різних культур.

На формування художньо-естетичної свідомості впливають уявлення про історично-культурні епохи, про змінність і спадковість системи цінностей; система знань про походження і культурні особливості певних етнічних спільнот, що дають моральні та естетичні орієнтири збагачення краси, гармонії людського життя.

З огляду на сучасне існування молоді в полікультурному просторі дуже важливими є цінності мистецтва. Завдяки універсальності художньо-образної мови, вони зашифровують і передають зрозумілу для різних народів смисловою інформацією, дають змогу вступати в невербальний діалог з різними культурами минулого і сучасності, розуміти інших і розширювати таким чином свій власний духовний світ. Розуміння мистецтва – це творчий процес співпереживання та інтерпретації, що має активний діалогічний характер. Саме “діалог культур” (В.Біблер) дає змогу особистості не тільки залучитися до вітчизняних і загальнолюдських цінностей, а й самовизначитися в світі культури, включитися в її творення та водночас удосконалювати себе як суб'єкта культури.

Отже, полікультурна освіта складає органічну частину сучасної загальної освіти, яка сприяє підготовці студентів до життя в полікультурному та багатонаціональному середовищі на основі поваги до інших народів, ненасилля та миру, розвиває естетичне світосприйняття.

Тому в сучасному уявленні про освіту в контексті культури нам ближче точка зору В.Борисенкова, О.Гукаленко та інших учених, які розглядають полікультурну освіту з позицій засвоєння молоддю цінностей культури, розвитку здібностей збагачувати та зберігати їх, опановувати знання про культуру, людину, історію, природу й суспільство, які допомагають отримати особистісні сенси відносно до світу, людей, самого себе.

Базовими принципами полікультурної освіти є:

1. принцип діалогу та взаємодії культур;
2. контрастивний принцип оволодіння змістом полікультурної освіти;
3. принцип творчої доцільності вживання, збереження та створення нових культурних цінностей.

Концептуальний принцип поліетнічності та полікультурності вже знайшов своє правове оформлення в системі нормативних актів України. Сучасні процеси формування єдиної української політичної нації та громадянського суспільства безпосередньо пов'язані як з розвитком культурного багатоманіття етнічних меншин, так і з українським етнонаціональним відродженням. Закони і програмні освітянські документи, які були прийняті у перші роки державної незалежності, створили правове поле, в якому освіта, зорієнтована на етнічне різноманіття українського суспільства, почала реалізовуватися на практиці.

Освітянська політика має формуватися на науково обґрунтованих засадах полікультурності. За визначенням відомого українського педагога М.Красовицького, полікультурна освіта – це така організація процесу в навчальних закладах, життя та діяльності молоді, взаємин між ними, яка забезпечує їх ознайомлення з культурою інших народів, виховання поваги до різноманітності людства, створення умов для розвитку довіри, солідарності та вміння взаємодіяти на основі толерантності, усунення суперечностей між національними та загальнолюдськими цінностями. Це також формування єдиної, загальнодержавної системи цінностей, прийнятної для представників усіх етнічних спільнот, що проживають в Україні. При цьому однією з провідних культурних і національно консолідуючих цінностей у цій системі є українська мова як державна, що не повинно суперечити правам і культурним можливостям для мов і освітніх цілей інших етнічних спільнот.

Загалом для теперішньої освітянської ситуації в Україні, що стосується полікультурності у змісті освіти, у принципах її організації, у реальній, правовій і мовній практиці, досить характерними є хаотичні, а також і волюнтаристські тенденції.

Полікультурна освіта постійно піддається критиці за акцентування культурних відмінностей, яке посередньо призводить до посилення дискримінації, за вивчення іммігрантської культури, яка втратила своє функціональне значення в умовах міграції (асиміляції більшістю) і стала фольклором. Проте більшість досліджень підкреслюють актуальність культури для розвитку особистості. Аналіз стану проблеми на практиці показує, що полікультурна освіта сьогодні – не даність, а необхідність.

Викладач повинен допомогти студентам усвідомити, що у світі існує безліч цінностей, що деякі з цих цінностей витікають із традицій того чи іншого народу і є для нього закономірним здобутком його досвіду й історичного розвитку. Як писав М.Бахтін, тільки через діалог з іншою культурою можна досягти певного рівня самопізнання, так як при діалогічній зустрічі двох культур, кожна зберігає свою єдність і відкриту цілісність, одночасно збагачуючи іншу.

Очевидно, що в умовах багатокультурного світу та поліетнічного суспільства полікультурна освіта стає невід'ємною частиною педагогічної культури викладача. Вона включає культурологічні, етноісторичні знання, розуміння важливості культурного плюралізму, уміння виділяти та вносити в зміст загальної освіти ідеї, які відображають культурну різноманітність світу, а також уміння організовувати педагогічний процес як діалог носіїв різних культур у часі та просторі. Завдяки цим властивостям, полікультурна освіта набуває першорядного значення для естетичного виховання студентської молоді. Вона культивує в людині дух солідарності та взаємодії в ім'я миру та збереження культурної ідентичності різних народів.

Таким чином, вище зазначене дозволяє констатувати:

1. Полікультурна освіта як умова естетичного виховання студентської молоді є актуальною проблемою, що досі мало досліджена педагогічною наукою, а тому потребує більш глибокого вивчення.

2. Без залучення студентів до різнобічного художньо-естетичного світового досвіду, який сприяє розвитку емоційно-почуттєвої сфери особистості, будь-яка освіта стає неповноцінною.

3. Діалог культур позитивно впливає на якість полікультурної освіти через можливість засвоєння естетичних цінностей різних народів.

4. Полікультурна освіта є невід'ємною частиною педагогічної культури викладача, який повинен допомогти студентам усвідомити, що у світі існує безліч цінностей.

5. На сьогоднішній день відсутня розроблена діюча концепція полікультурної освіти в Україні. Концептуальне визначення і обґрунтування полікультурної освіти є надзвичайно актуальним.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Болгаріна В. Культура і полікультурна освіта/В.Болгаріна. І. Лощенова//Шлях освіти. – 2002. – №1. – С.2–6.
2. Кармин А. Культурология. – СПб.: Лань, 2001. – 830с.
3. Аракелян О., Бабилаев А. Поликультурное образование и этнопсихология. – Москва: Грааль, 2002. – 188с.
4. Супрунова Л. Поликультурное образование в современной России: поиск стратегии //Magister. – 2000. – №3. – С.77–81.
5. Мосіяшенко В. Естетичне виховання – складова педагогічної системи // Шлях освіти. – 2003. – №2. – С. 51–55.

УДК 378. 147

Є.В. Кулик

ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Враховуючи ідеї розвитку освіти в Україні у ХХІ ст., варто зазначити, що педагогічна технологія підготовки сучасного спеціаліста – це, насамперед, реалізація конкретної мети – формування нового типу національної інтелігенції. Соціальне замовлення – це мета вищої школи на соціально-економічному рівні, яка має прояв в постановці професійних завдань навчання. Побудова учбових курсів та їх реалізація залежать також від прийнятого теоретичного напрямку вітчизняної педагогіки.

Прибічники гуманістичної орієнтації Сластьонін В.О., Батишев С.Я., Маслоу А. та ін.[1; 4; 5] стоять на тих позиціях, що підготовка майбутніх вчителів до педагогічної діяльності повинна складатися з формування:

1) “Я-концепції” вчителя; 2) уміння оптимально використовувати можливості своєї особистості в навчальній і виховній роботі; 3) готовності до досліджень в галузі педагогіки.

Традиційний напрямок зорієнтований на нормативну підготовку, гуманістичний напрямок – на розвиток творчої активності, але жоден з напрямків не розв’язує внутрішнього протиріччя – “нормативність – творча активність”. У зв’язку із цим важливо створити педагогічну технологію, яка б забезпечила таку підготовку вчителю, при якій він був би спроможний постійно відслідковувати і нести в середовище навчаємих нові наукові знання про ці фундаментальні якості і закони. Педагогічна технологія передбачає застосування конкретної програми пізнавальної діяльності, яка визначається метою навчання. Ця закономірність ґрунтується на розвитку логічного мислення студента.

Теоретичним орієнтиром при розробці технології є положення про її залежність від цілей і розуміння механізму процесу засвоєння.